

PARTIJ VOOR DE **VRIJHEID** FRYSLÂN

› **DE PVV IS ER VOOR U!**

Verkiezingsprogramma 2023 – 2027

› INHOUDSOPGAVE

› Waarom PVV Stemmen?	1
› Onze Speerpunten.....	2
 › ONZE STANDPUNTEN PER BELEIDSONDERWERP	
› Bestuur & Democratie	4
› Landbouw & Visserij.....	7
› Klimaatrealisme & Energietransitie	10
› Infrastructuur & Verkeer	13
› Cultuur & Immigratie	16
› Economie & Leefbaarheid	20
› Wonen & Ruimtelijke Ontwikkeling	24
› Toerisme & Recreatie	28

› **WAAROM PVV STEMMEN?**

Voor uw belang

PVV Fryslân zet zich in voor een provincie dat dienstbaar is aan haar inwoners. Wij hebben hierbij het duidelijke uitgangspunt dat het belang van ús heitelân en de Friese burger altijd centraal moet staan. Is dit belang niet gediend bij bepaald beleid of een bepaald beleidsvoornemen, dan moet dit beleid wat ons betreft direct stoppen of worden verworpen. Dit uitgangspunt is voor ons in beton gegoten en geeft een heldere richting aan onze idealen en afwegingen.

Binnen dit uitgangspunt geldt voor ons ook dat het beleid zich in eerste instantie moet beperken tot de provinciale kerntaken, maar dat hiervan mag worden afgeweken wanneer dit nodig is vanuit het belang van ús heitelân en/of dat van de Friese burger.

Al vele jaren laten wij een sterk en realistisch tegengeluid horen op vaak linkse en neoliberale plannen; plannen die vooral het belang dienen van de Brusselse, Haagse, dan wel de eigen gevestigde orde en niet die van de burger. Plannen die uiteindelijk alleen maar belemmeren, betuttelen en/of zorgen voor verkwisting van belastinggeld. Wij maken ons consequent sterk om dit te veranderen, maar helaas staan we met onze aangedragen voorstellen vaak vrijwel alleen in de Friese Staten.

Wij weigeren mee te doen aan achterkamertjesoverleg, dichtgetimmerde coalitieakkoorden en de hang naar macht van het pluche. Wij blijven hierbij trouw aan ons uitgangspunt dat altijd het belang van ús heitelân en van de Friese burger gediend moet zijn.

De PVV staat voor verantwoord bestuur, verantwoorde keuzes en verantwoorde uitgaven. Verantwoord beleid waarover wij graag met de inwoners in gesprek gaan, om zo echt vanaf onderop politiek te bedrijven zodat de stem van de burger daadwerkelijk gehoor krijgt binnen de (provinciale) politiek. Wij zijn nagenoeg de enige politieke partij die besluitvorming echt wil overlaten aan de bevolking via referenda en/of digitale raadpleging. Op deze manier kunt u zich uitspreken over zaken die voor u belangrijk zijn en die de Friese leefomgeving beïnvloeden.

Met daadkracht en een open en frisse blik willen wij werken aan een beter Fryslân. Een grote PVV kan hiervoor zorgen en met een grotere stem binnen de provincie kunnen wij ook in de Eerste Kamer een nog sterkere vuist maken tegen het afbraakbeleid van het huidige kabinet. Kortom het zijn belangrijke verkiezingen, dus ga stemmen op 15 maart en stem PVV!

In de volgende hoofdstukken vindt u naast onze speerpunten, per beleidsonderwerp onze standpunten helder en overzichtelijk toegelicht.

› **ONZE SPEERPUNTEN**

De volgende speerpunten vormen de kern van ons programma:

- › Meer directe democratie door o.a. referenda en digitale raadpleging
- › Gerichte oplossingen voor kwetsbaren in de samenleving
- › Wij doen niet mee aan de klimaat-hysterie
- › Geen windmolenparken en zonneparken
- › Minder islam en een volledige immigratiestop
- › Geen Deltaplan voor het Noorden
- › Het tegengaan van de woke-dictatuur
- › Cultureel historisch erfgoed van Fryslân in stand houden
- › Verlagen opcenten motorrijtuigenbelasting en uiteindelijk afschaffen
- › Stimuleren betaalbare recreatie en versterking recreatiesector

ome. Anno. ly.
n in dapperheid of trouw.

Bisschop Bonifacius predikt het Chris-
tendom aan de Friezen. Anno. dccxx.

Gelko. Liauckha
van Jerusalem te

Concordia Res Parvae Crescunt

› **BESTUUR & DEMOCRATIE**

Meer democratie

De PVV streeft in Den Haag, de provincies en in de gemeenten naar een zo direct mogelijke democratie. In Fryslân valt er op dit terrein ook nog veel te winnen, want bij het merendeel van het provinciale beleid is namelijk sprake van weinig tot geen democratische legitimiteit; kortom de stem van de burger geldt niet.

Verdere democratisering van het provinciale bestuur en het beleid wat hieruit voortkomt, is daarom noodzakelijk. Als onderdeel van dit streven willen wij dat de burger zelf zowel de commissaris van de Koning als de eigen burgemeester kan kiezen. Maar bijvoorbeeld ook dat het initiatief voor gemeentelijke herindelingen vanuit de gemeenschap dient te komen en niet zoals nu dat het Rijk, de provincie of een gemeente de eerste stap zet.

Invoering referenda en inzetten digitale raadpleging

Wij pleiten binnen het kader van verdere democratisering ook voor de invoering van bindende referenda en het breedvoerig inzetten van objectieve digitale raadpleging, zodat de inwoners van Fryslân directe invloed krijgen op de totstandkoming van beleid. Op deze manier bepaald de Friese burger zelf de toekomst van Fryslân en niet zoals nu een selecte groep politici zonder binding met de maatschappij.

Strikte implementatie Wet dualisering provinciebestuur

Als dagelijks bestuur van de provincie heeft het college van Gedeputeerde Staten veel macht, terwijl het democratisch gehalte van dit orgaan sterk te wensen overlaat. In de praktijk bestaat er geen scheiding tussen dit dagelijks bestuur en de Provinciale Staten als controlerend orgaan. De gedeputeerden zijn namelijk afkomstig uit coalitiepartijen die onderling een bestuurs- of coalitieakkoord hebben gesloten. De Statenleden van deze partijen vallen in principe de gedeputeerden nooit af en zullen de gedeputeerden hierdoor niet objectief controleren. De oppositiepartijen hebben hierop weinig tot geen invloed.

Het aan de laars lappen van de wet moet stoppen. Daarom vinden wij dat de ‘wet dualisering provinciebestuur’ vanaf nu strikt geïmplementeerd moet worden en dat onafhankelijke deskundigen zonder partijbinding en van buiten de Provinciale Staten voortaan moeten worden aangesteld als gedeputeerden; op deze manier ontstaat er een zakencollege. Alleen zo kan er sprake zijn van een volledig transparant en democratisch proces. Vaste oppositiepartijen en coalitiepartijen zijn er in deze situatie niet meer en zo krijgt de stem van iedere kiezer (in combinatie met referenda en digitale raadpleging) daadwerkelijk gehoor binnen het provinciebestuur.

Stoppen met bestuurlijke achterkamers

Een ander punt wat moet veranderen zijn de ondemocratische bestuurlijke achterkamers, want hierdoor hebben gesubsidieerde clubjes vaak onterecht een dikke vinger in de pap; veel besluiten komen namelijk zo tot stand. Een goed voorbeeld zijn de zogenaamde ‘klimaattafels’: besluitvorming achter gesloten deuren, ver weg van de burger en volledig buiten het zicht van de volksvertegenwoordiging. Besluiten met ingrijpende gevolgen voor de burgers, maar ze worden toch buiten onze democratische zeggenschap om genomen.

Verbeteren democratisch proces

Op het democratisch proces valt heel wat aan te merken en te veranderen. Wij zullen ons daarom blijven inzetten om dit te verbeteren en de transparantie te vergroten. Het begrijpelijke wantrouwen in politici en het hele democratische proces speelt al vele jaren en neemt alleen maar toe. De huidige bestuurlijke elite die al vele jaren in Nederland en Brussel het beleid bepalen, zijn hiervoor verantwoordelijk. De hypocriete manier van politiek bedrijven, het gebrek aan consequent beleid en het stelselmatig ondermijnen en het niet luisteren van en naar de stem van de burger, is hiervan de oorzaak. Met hulp van deze zelfde burger hopen wij na de verkiezingen met een democratisch mandaat hier verandering in te kunnen brengen; dit is zowel in het belang van Fryslân als van Nederland.

› **ONZE OPLOSSINGEN**

- Meer inspraak voor de burgers door de inwoners via referenda en digitale raadpleging, een stem te geven bij de totstandkoming van beleid
- Verdere en verregaande democratisering van de bestuursorganen
- De provincie toont open en transparant welke besluiten er worden genomen en met welk geld. Dit door actieve openbaarmaking van bestuurlijke documenten en data
- Als toezichthouder op gemeenten en samenwerkingsverbanden, zet de provincie zich in om de democratische werking van beiden te versterken
- De provincie legt geen gemeentelijke herindeling op van hogerhand
- Geen politieke of betaalde nevenfuncties voor de commissaris van de Koning en gedeputeerden
- De commissaris van de Koning en de burgemeesters worden direct gekozen door het volk
- De provincie voert in eerste instantie haar kerntaken uit, namelijk economische & ruimtelijke ontwikkeling, infrastructuur, openbaar vervoer, natuur & landschap en cultuurhistorisch erfgoed. Van deze kerntaken mag worden afgeweken wanneer dit nodig is vanuit het belang van ús heitelân en/of dat van de Friese burger

› LANDBOUW & VISSERIJ

De landbouwpartij

Als praktisch de enige partij komt de PVV écht op voor ónze boeren. Boeren die vaak al generaties lang met hun familiebedrijven een essentiële bijdrage leveren aan de Friese economie en de voedselvoorziening. Onze concrete boodschap voor de landbouw is daarom: *de boer moet boer kunnen blijven, handen af van de boer.*

Geen stikstofprobleem

Helaas dicteert het klimaat- en natuurbeleid tegenwoordig wat er moet gebeuren en dit maakt het feitelijk onmogelijk voor de boer om nog gewoon zijn werk te kunnen doen. Het is de landbouw die van de linkse klimaatlobby overal de schuld van krijgt en het als sector moet ontgelden. Wij vinden dat deze heksenjacht direct moet stoppen. Het gevolg is namelijk dat deze belangrijke groep ondernemers nu te maken hebben met grote onzekerheden. Dit komt vooral door het absurde en verwerpelijke stikstofbeleid en dat is funest voor de landbouw en de nekslag voor veel boerenfamilies. En wat dit nog erger maakt, is dat er geen stikstofprobleem is. Het is een door de klimaatdrammers gecreëerd schijnprobleem. Net zoals milieuvervuiling, een vaak misbruikt begrip om veelal ook een schijnprobleem aan te duiden; bijvoorbeeld CO₂ wordt vaak onjuist in deze context gebruikt. Kortom wij hebben vaak een andere definitie van het begrip milieuvervuiling dan de partijen achter het klimaat- en natuurbeleid. Het zijn helaas allemaal ontwikkelingen waar niet alleen de boeren grote schade van ondervinden, maar waar ook de rest van de samenleving de gevolgen van gaat merken.

Realistische omgevingsvisie

Het is van belang dat er altijd voldoende oog moet zijn voor de omgeving: de volksgezondheid, dierenwelzijn en leefbaarheid. Maar dit is beter te realiseren door een constructieve samenwerking met de landbouw, dan door het geforceerd van bovenaf opleggen van nodeloos groen beleid. Het is tenslotte het veelvoud van regels uit Brussel en Den Haag dat het de boeren haast onmogelijk maakt om nog een bedrijf draaiende te houden. Een boer moet vrij kunnen ondernemen met zo min mogelijk obstakels door onzinnige regels of doorgeslagen natuurregelgeving. Wij zien daarbij ook veel meerwaarde in een verdere voortzetting van de belangrijke rol van de boer bij natuur- en landschapsbeheer. Er wordt vaak gesuggereerd dat boeren schade aanbrengen aan de natuur, maar wij zien dit geheel anders; in de meeste gevallen zijn boeren juist van grote meerwaarde voor de natuur.

Wij willen bovendien voor de sector inzetten op het ruimhartig faciliteren van alternatieve inkomstenbronnen, want op deze manier kan het boerenbedrijf financieel weerbaarder worden en zal het als gevolg hiervan minder kwetsbaar zijn.

Bestrijding wolf

De landbouw heeft aanhoudend te maken met het probleem van de wolf. Wij vinden dat voor de wolf in Fryslân en in de rest van Nederland geen plaats is. Wegvangen en overbrengen naar geschikte gebieden in het buitenland is een optie en als dit geen oplossing is dan zijn wij voorstander van afschot.

Belangrijke rol landbouw

De landbouw heeft door het verwerpelijke klimaat- en natuurbeleid te maken met existentiële bedreigingen, maar Fryslân is een plattelandsprovincie waarin de landbouw een cruciale rol vervult; en dat moet zo blijven. Een rol die veel (politieke) partijen zijn vergeten, maar niet de PVV. Wij zijn ons er van bewust dat het prachtige en unieke Friese landschap al generaties lang door de boeren in stand wordt gehouden. De landbouw moet daarom weer de ruimte krijgen om zich te ontwikkelen en niet stelselmatig te maken krijgen met beleid wat de potentie en de relevantie van deze sector structureel ondermijnt.

Visserij

Naast de landbouw wordt ook de visserij onder enorme druk gezet vanuit Brussel en Den Haag. Verstikkende regelgeving en de steeds verdere indamming van de beschikbare visserijgebieden belemmeren de visserij en tasten de sector steeds verder aan. Het beleid is ook hier zo doorgeschoten dat zelfs de garnalenvissers te maken krijgen met de stikstofmaatregelen als ze in 2021 te dicht bij Natura 2000 gebieden hebben gevist. Een illustratie dat de belangen van de vissers, net zoals de belangen van de boeren, ondergeschikt worden gemaakt aan die van EU bureaucraten en klimaatactivisten; en dit moet onmiddellijk stoppen. De visserij moet weer bestaansrecht krijgen door beleid gericht op kansen en toekomstperspectief en niet gericht op onnodige (groene) belemmeringen.

› **ONZE OPLOSSINGEN**

- Fryslân moet zich met alle mogelijke middelen verzetten tegen de uitvoering van het landelijk stikstofbeleid; er is geen stikstofprobleem
- Het onteigenen van boerenbedrijven is nooit een optie
- Klimaat- en natuurplannen mogen niet langer het landbouwbeleid dicteren
- Heldere, eenduidige regelgeving voor en met de landbouwsector
- Geen provinciale bijdrage aan Natuurnetwerk Nederland en andere milieu- en natuurclubjes, maar goed beheer en behoud van bestaande natuurgebieden samen met onder meer de boeren
- Geen plaats voor wolven in Fryslân
- In geen geval subsidies voor mestvergisters en vergunningen alleen bij geen overlast en gevaar

› KLIMAATREALISME & ENERGIETRANSITIE

Commerciële belangen

Binnen het klimaat- en energiedebat spelen vooral de belangen van aan tunnelvisie leidende politici en milieuorganisaties een dominante rol. In deze discussie is er geen ruimte voor andere meningen en men dient blind mee te gaan in de illusie dat de wereld bijna niet meer is te redden. Wij hechten echter wel waarde aan de feiten van de realiteit. Feiten waaruit de noodzaak van het alles vernietigende klimaat- en energiebeleid totaal niet blijkt. Het huidige beleid is vooral ingegeven door commerciële belangen en om deze melkkoe in stand te houden wordt er met belastinggeld eindeloos geïnvesteerd in geldverslindende ‘maatregelen’ en in het creëren van kunstmatige baantjes; zoals de vele gesubsidieerde klimaat- en energiecoaches. Zelfs de gewone burger is gevangen met subsidies op zonnepanelen en salderingsregelingen.

Klimaat- en milieugekte

De klimaat- en milieugekte heeft Nederland overgenomen en ook de Friese politiek loopt blindelings achter deze vanuit Brussel en Den Haag gedicteerde agenda aan. De zelfverzonnen klimaat- en stikstofcrisis kosten honderden miljarden aan belastinggeld, stuurt boeren naar de afgrond, legt de woningbouw stil en brengt de economie desastreuze schade toe met een gigantische inflatie en een sterk negatief effect op onze welvaart als gevolg. Maar in werkelijkheid is er geen sprake van een klimaat- en stikstofcrisis en daarom moet er een einde worden gemaakt aan de uitvoering van dit geheel ontspoorde en geradicaliseerde beleid. Het klimaatakkoord en de Regionale Energiestrategie (RES) kunnen wat ons betreft allebei de prullenbak in, want het gaat tenslotte goed met het milieu: de lucht en het water zijn sinds decennia niet zo schoon geweest. Wij laten ons daarom niet misleiden door zogenaamde klimaatalarmisten en milieuactivisten.

Geen wind- en zonneparken

Wind- en zonneparken zijn een goed voorbeeld van het doorgeschoten klimaatbeleid. Ze doen niet alleen afbreuk aan het Friese landschap, maar zorgen er ook voor dat eigenaren met hulp van de onwetende belastingbetaler schamteloos vele miljoenen verdienen; zoals blijkt uit recent onderzoek¹. En dit terwijl weersafhankelijke stroomopwekking slechts in de marges onze energiebehoefte kan dekken en het, voor zover nodig en mogelijk, geen enkele invloed heeft op het klimaat. Wij zijn en blijven daarom tegen het realiseren van nieuwe wind- en zonneparken. Als enige uitzondering hierop vinden wij dat een boer wel de mogelijkheid moet hebben om een windmolen op eigen erf te realiseren; mits deze voldoet aan bepaalde voorwaarden, waarvan één van de belangrijkste is dat de omgeving van deze molen geen overlast mag ervaren. Opbrengsten uit een (bestaand) wind- of zonnepark

¹ ‘De excessieve winst van windpark Fryslân’, ftn.nl

moeten ten goede komen aan alle burgers en/of bedrijven en niet specifiek aan de eigenaren en/of klimaat gerelateerd beleid.

Ruimte voor fossiele energie

Er moet ruimte blijven voor fossiele energie, deze vorm van energie zorgt tenslotte al vele jaren voor een betrouwbare energiebron. Wij zijn niet tegen nieuwe vormen van energie die de fossiele bronnen op lange termijn gaan vervangen, want hierdoor worden we tenslotte minder afhankelijk, maar deze transitie moet met een reëel tempo plaatsvinden. Zo wordt bijvoorbeeld overbelasting van het elektriciteitsnetwerk waar we nu mee te maken hebben, voorkomen. De transitie naar andere energiebronnen moet niet worden overhaast door een ongefundeerd angstbeeld, met absurde doemscenario's over het klimaat en de natuur. Wij zijn binnen deze gedachte van ruimte voor fossiele energie vóór het afbouwen van winning uit Friese bodem, maar groot voorstander van gaswinning onder de Noordzee en, onder voorwaarden, onder de Waddenzee.

Klimaatrealisme

In plaats van de voor Nederland destructieve weg van klimaatwaan, wordt het tijd voor klimaatrealisme. Mocht het nodig zijn dan moeten wij ons gaan richten op adaptatie, zoals (verdere) dijkenbouw en kustbescherming. Bovenal moet er ruimte komen voor echte alternatieve energiebronnen, zoals veilige vormen van kernenergie; bijvoorbeeld thoriumcentrales. Op weg naar de toekomst kunnen we ons zo beter wapenen tegen natuurlijke dreigingen, én zorgen voor een daadwerkelijk duurzame energievoorziening. Het geld (honderden miljarden euro's) dat wordt bespaard met het schrappen van het huidige klimaat-, natuur- en energiebeleid, kan terug naar de burger voor versterking van de koopkracht. Op dit punt is namelijk wel sprake van een crisis en waarvoor juist de beleidsmakers achter de klimaatwaan voor een belangrijk deel verantwoordelijk zijn. Als het zo doorgaat zal 'it bêste lân fan d'ierde' al lang kapotgemaakt zijn, ver voordat het klimaat dat überhaupt ooit zou kunnen.

› **ONZE OPLOSSINGEN**

- Stoppen met het subsidiëren van klimaatbeleid, zogenaamde duurzame energie en klimaat- en energicoaches
- Stoppen met het realiseren van nieuwe wind- en zonneparken
- Geen biomassacentrales
- Actief beheerbeleid voor alleen echt waardevolle natuurgebieden
- Natura 2000 gebieden herzien (terugdringen)
- Beschermen weidevogels, indien nodig door afschot predatoren om het evenwicht in stand te houden
- Geen bemoeienis vanuit Brussel en Den Haag

› INFRASTRUCTUUR & VERKEER

Hoge kwaliteit infrastructuur

Infrastructuur is de ruggengraat van de Friese economie, want het vergroot zowel de welvaart als ook de kansen voor de inwoners. Infrastructuur is daarmee een belangrijke sleutel om de potentie van Fryslân als unieke provincie volledig te benutten en te vergroten. Voor ons is het daarom een prioriteit dat infrastructuur van hoge kwaliteit moet zijn, want het is essentieel dat de inwoners van onze provincie altijd laagdrempelig, veilig en snel van A naar B kunnen reizen. De provincie heeft als belangrijke kerntaak om dit te garanderen, onder meer door de verantwoordelijkheid te dragen voor het onderhoud. Het huidige college verwaarloosd deze taak en gaat bezuinigen op het onderhoudsniveau door het niveau terug te brengen naar een 6, ofwel een minimale voldoende. Dit gaat ten koste van de veiligheid, terwijl er wel bijvoorbeeld vele miljoenen gaan naar de overbodige verduurzaming van het openbaar vervoer. De financiering van dit soort nutteloos beleid gebeurt door geld weg te halen bij andere belangrijke verantwoordelijkheden, zoals in dit geval bij het onderhoud. Maar door dit lagere onderhoud zal in de toekomst de rekening dramatisch omhoog gaan. Wij vinden het daarom belangrijk dat er blijvend wordt geïnvesteerd in onze infrastructuur en mobiliteit. Dit moet vooral gebeuren in overleg en samenspraak met de inwoners. Alleen zo kunnen effectief knelpunten worden opgelost en bereikbaarheid, kwaliteit en veiligheid worden vergroot.

Tegen betutteling verkeersdeelnemers

Bij de overheid heerst vaak de misplaatste opvatting dat de burger tegen zichzelf beschermd moet worden. Voorbeelden hiervan zijn de helmplicht voor de snorfiets, het mogelijk invoeren van een fietshelmplicht of de verplichte snelheidsbegrenzer voor de auto. Allemaal landelijk beleid waar wij ronduit tegen zijn, want de enige effecten van dit soort maatregelen zijn dat het de vrijheid van de burger verder beperkt en dat het de burger nodeloos op kosten jaagt door boetes voor het bijvoorbeeld niet dragen van een fietshelm. Hoewel het dragen van een fietshelm ongetwijfeld de veiligheid zal verhogen en daarom geadviseerd en gestimuleerd kan worden, moet de provincie zich wel met alle mogelijke middelen verzetten tegen verplichtstelling.

Stop het uitkleden van het OV

De verkeerde prioriteiten van de provincie hebben ook als gevolg meer vervoersarmoede door het uitkleden van het lokale openbaar vervoer. Bijvoorbeeld door het strekken van lijnen en schrappen van bushaltes in vooral dorpen. Het doel van het openbaar vervoer moet maatschappelijk zijn, namelijk om alles en iedereen bereikbaar te houden door het laag houden van de ritprijzen en het creëren van een volledig inclusief aanbod. Het openbaar vervoer is er tenslotte niet om winst te maken. De privatisering van het openbaar vervoer heeft het dan ook geen goed

gedaan. Daarom vinden wij het noodzakelijk dat de (provinciale) overheid weer meer de regie in handen neemt om de kwaliteit, betaalbaarheid en efficiëntie van het openbaar vervoer te verbeteren. Dat zal alleen lukken als de huidige politieke elite plaatsmaakt voor andere partijen zoals de PVV. Een grotere rol voor de overheid binnen het openbaar vervoer mag niet worden misbruikt voor andere doelen, zoals de doorgeslagen verduurzaming.

Lastenverlaging automobilist

Het stigmatiseren van de automobilist onder het mom van de klimaatagenda moet stoppen. Een auto bevordert de bewegingsvrijheid van onze inwoners en is voor veel mensen in plattelandsgebieden onmisbaar. Daarom willen wij een lastenverlaging door het gefaseerd verlagen en zo snel als mogelijk geheel schrappen van de opcenten motorrijtuigenbelasting, zonder dat daar een alternatief voor komt. Alle lasten voor de automobilist zouden wat ons betreft lager of afgeschaft moeten worden. Denk bijvoorbeeld aan lagere brandstofaccijns of de afschaffing van de bpm; maar helaas gaan wij daar als provincie niet over.

Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid voor alle verkeersdeelnemers is voor ons een essentieel speerpunt. Voor de verbetering van veiligheid in bijvoorbeeld het openbaar vervoer zijn wij voorstander van meer handhavers en voor het veiliger maken van halteplaatsen. Veiligheid en doorstroming op de wegen zijn te vergroten door een variabele snelheid op regionale wegen in te voeren en door op autowegen en autosnelwegen de snelheid te verhogen. Sneller waar mogelijk en langzamer waar echt nodig, zo ontstaat er een betere en veiligere doorstroming. Verbetering van het zicht op regionale wegen kan worden gerealiseerd door het verplaatsen van bomen en/of struiken, in combinatie met verbeterde straatverlichting en meer reflectorpaaltjes. Voor de fietser en wandelaar is het belangrijk om in te zetten op veiligere en betere oversteekplaatsen, eveneens betere straatverlichting en een kwaliteitsverbetering van het Friese fietsnetwerk. Ook het zorgen voor uniformiteit met betrekking tot al dan niet voorrang voor fietsers bij rotondes, is belangrijk.

› **ONZE OPLOSSINGEN**

- Het proactief tegengaan van verkeersarmoede
- Het gefaseerd verlagen en uiteindelijk geheel schrappen van de opcenten motorrijtuigenbelasting, zonder dat daar een alternatief voor komt
- Geen gedwongen uitfasering van diesel- en benzineauto's en bussen
- Het infrastructurele onderhoudsniveau niet verlagen; een zo hoog mogelijk kwaliteits- en onderhoudsniveau moet het uitgangspunt zijn
- Investeren in het Friese fietsnetwerk en in voldoende fietsenstallingen
- Stoppen met het strekken en schrappen van buslijnen en bushaltes

› CULTUUR & IMMIGRATIE

Behouden en bevorderen Friese taal, cultuur & tradities

Wij zijn trots op onze Friese taal, cultuur en tradities. De Friese taal is een belangrijk onderdeel van onze identiteit en de provincie moet het Fries daarom blijven stimuleren in zowel het onderwijs als binnen het maatschappelijk leven. Dit betekent dat in het onderwijs het Fries blijvend moet worden gedoceerd en van dezelfde kwaliteit moet zijn als het lesgeven van de Nederlandse taal. De provincie steekt hier jaarlijks vele miljoenen in, maar op de effecten wordt nauwelijks toegezien en dit moet veranderen. Juist nu we in een tijd leven waarin onze cultuur en tradities steeds verder onder druk komen te staan, is het belangrijk om hier een prioriteit van te maken en de kwaliteit van het lesgeven in de Friese taal te bewaken. Het wordt de hoogste tijd dat op de wet- en regelgeving, die hier al jaren voor bestaat, wordt gehandhaafd.

Tegengaan massa-immigratie

Ook wij vinden dat mensen die in nood verkeren geholpen moeten kunnen worden. In de basis moet dit gebeuren door vluchtelingen zo veel als mogelijk in de eigen regio op te vangen. In principe is dit vrijwel altijd mogelijk. Financiering daarvan zou in de eerste plaats door vrijwillige donaties van burgers moeten plaatsvinden en niet door de overheid die buiten zijn eigen kerntaken om zonder democratische legitimatie hier veel gemeenschapsgeld in steekt. Mocht dit in sommige gevallen toch echt niet lukken en moeten mensen in Nederland opgevangen worden, dan kan dit nooit langer zijn dan tot het moment dat het in eigen land of regio weer veilig genoeg is. Wanneer dat dan ook is: na een maand of desnoods na 10 jaar. Om die reden heeft integratie ook geen doel. Het aanbieden van een opleiding of cursus gedurende het tijdelijke verblijf in Nederland en waar ze in eigen land wat mee kunnen, is veel bevorderlijker en verkleint de kans dat men in de toekomst weer terugkomt. Maar in Nederland is het nog steeds zo dat wie hier komt en toegelaten wordt (en dat geldt vrijwel voor iedereen), hier vervolgens de rest van zijn of haar leven mag blijven en nooit weer terug hoeft naar het land van herkomst of de directe omgeving. Voor ons is dit onacceptabel en met de inmiddels 18 miljoen mensen die al in het kleine Nederland wonen, is dit dan ook de reden dat we ons (hoe hard het ook klinkt) op het standpunt stellen dat onze grenzen dicht moeten!

De culturele erosie door deze massa-immigratie komt vooral door de huidige politiek correcte bestuurders en de door hen geforceerde veranderende samenstelling van onze bevolking. Door de massale toestroom van immigranten, waarvan het leeuwendeel dus uiteindelijk permanent mag blijven, is er inmiddels sprake van een situatie waarin niet de immigrant zich moet aanpassen maar de autochtoon. De autochtoon wordt meer en meer achtergesteld en gediscrimineerd. Dat zien we bijvoorbeeld bij de toekenning van sociale huurwoningen die met voorrang naar statushouders gaan. Het is de wereld op zijn kop!

In plaatsen als Drachten en Leeuwarden is het straatbeeld desastreus veranderd en op verschillende locaties in de provincie zijn noodopvanglocaties ingericht voor statushouders. Democratische legitimiteit ontbreekt volledig omdat omwonenden niets wordt gevraagd, want ook hier worden belang en positie van de eigen bevolking ondergeschikt gemaakt. Onze kernwaarden en verworvenheden als Friezen komen zo steeds verder onder druk te staan door de komst van deze grote groepen (door de jaren heen vooral islamitische) immigranten. Wij gaan niet mee in deze afbraak van onze cultuur. Wij zijn een land met christelijke en humanistische wortels en een rijke historie. Alles wat we vandaag de dag hebben bereikt komt daaruit voort: onze welvaart, onze democratische rechtsstaat en onze algehele vrijheid. Hoewel inmiddels alles fors afbrokkelend is, zijn we daar trots op. Wij zullen er alles aan doen om te beschermen en te behouden wat we nog hebben.

Woke, een sluipmoordenaar

Op het eerste gezicht lijkt woke onschuldig. Immers, het is toch vanzelfsprekend dat iedereen de ruimte zou moeten krijgen om te kunnen zijn wie hij of zij is zonder geminacht of gediscrimineerd te worden. Echter, de enorm ingrijpende gevolgen van woke en alle verschijnselen die er inmiddels onder worden verstaan, gaan veel verder dan dat. Het is een equivalent van extreem linkse ideeën geworden. Daarmee worden veel aspecten die onder het fenomeen woke vallen vaak nog over het hoofd gezien. Bovendien, de mensen die zich identificeren met deze sluipmoordenaarsbeweging verafschuwen alles en iedereen die het niet voor de volle honderd procent met hen eens is. Dat kan betrekking hebben op een klimaatstandpunt, tot het boycotten van een uitdrukking als 'apenpokkenvirus'. Door deze manier van afdwingen wordt elke vorm van democratie teniet gedaan. Alleen deze dictatoriale beweging bepaalt wat correct is en wat niet. Een effectieve manier om ervoor te zorgen dat het aantal zogenaamde ongewenste meningen zo klein mogelijk is, is in feite niets minder dan censuur. Een middel wat aan de lopende band wordt toegepast door de zogenoemde mainstream media, bijvoorbeeld NPO, NOS of NU.nl. De resterende buitenstaanders die zich niet laten vangen door deze brainwash censuur, worden aangepakt via de 'cancel culture', waarmee individuen, bedrijven of partijen tegenwoordig simpelweg worden weggestreept uit de samenleving. En dat in nota bene een rechtstaat. Met andere woorden: de club die het geweten van de wereld wil zijn en zogenaamd alles en iedereen gelijke kansen en rechten wil geven, schraapt zelf mensen. Wij zullen ons altijd blijven verzetten tegen censuur, indoctrinatie en de cancel culture in zijn algemeenheid, omdat wij streven naar wederzijds respect door middel van vrijheid en democratie voor de burgers.

Zelfstandigheid culturele sector

De linkse politieke elite was in haar nopjes toen Leeuwarden destijds het predicaat 'Culturele Hoofdstad 2018' kreeg. Met een budget van € 72 miljoen kon er een groot cultureel feest worden georganiseerd, met de provincie als grootste sponsor en met de belastingbetaler als ongevraagd investeerder. Wij houden van kunst en cultuur, maar niet van kunst- en cultuursubsidies. De eindeloze stroom belastinggeld die

structureel in deze sector wordt gepompt, is onverantwoord en niet te verdedigen. Helemaal niet in een tijd waarin veel inwoners kampen met financieel ondraaglijke tijden. Wij vinden dat culturele evenementen en culturele instellingen daarom hun eigen broek moeten ophouden. Het ontbreekt deze sector volledig aan zelfstandigheid en ondernemerschap doordat het normaal is geworden dat zij subsidie ontvangen. Wij willen daarom aansturen op een mentaliteitsverandering in deze sector. Het organiseren van culturele evenementen en het in stand houden van culturele instellingen is uiteraard prima, maar dan met privaat geld en niet met gemeenschapsgeld.

Beschermen cultureel erfgoed

Het Friese culturele erfgoed is onderdeel van onze gemeenschappelijke identiteit en een belangrijk onderdeel van de aantrekkingskracht van de provincie. De rijke en bijzondere gebouwen en de pittoreske dorpen is wat Fryslân uniek maakt. Het Friese erfgoed dient daarom gekoesterd te worden en te worden bewaard. Helaas moeten burgers te vaak zelf in actie komen om dergelijk erfgoed te behouden, zoals onlangs in Beetsterzwaag waar een petitie werd gestart voor het behoud van het Lomanhuis. Het is jammer dat de provincie en gemeenten hun taak op dit gebied verwaarlozen. Wij vinden juist dat er proactief beleid moet worden gevoerd om dit soort erfgoed te behouden. Hetzelfde geldt ook voor niet-materieel erfgoed zoals het verenigingsleven of buurt- en dorpshuizen. Deze voorbeelden vervullen vaak een belangrijke (sociale) rol binnen de mienskip. De provincie moet dit dan ook stimuleren en faciliteren en daarbij samenwerken met gemeenten, want dit beleid valt onder de uiteindelijke verantwoordelijkheid van gemeenten. Den Haag moet daarom het gemeentefonds ophogen zodat gemeenten hiervoor voldoende geld hebben, bijvoorbeeld om buurt- of dorpshuizen te ondersteunen bij de sterk gestegen energieprijzen.

› ONZE OPLOSSINGEN

- Geen woke diversiteitsbeleid of 'positieve' discriminatie
- Geen (tijdelijke) huisvesting statushouders en andere immigranten
- Geen hoofddoeken in het provinciehuis en handhaven boerkaverbod
- Geen voorrang voor statushouders
- Geen automatische verstrekking meer van cultuursubsidies
- Voldoende geld voor onderwijs in de Friese taal en cultuur; dit dient hand in hand te gaan met kwaliteitsbewaking en handhaving
- Beschermen Fries cultureel erfgoed door in te zetten op proactief beleid
- Het steunen van niet-materieel erfgoed, zoals het verenigingsleven, bibliotheken, buurt- en dorpshuizen, het traditionele sinterklaasfeest met zwarte Piet en bijvoorbeeld het skûtsjesilen

› ECONOMIE & LEEFBAARHEID

Benutten economische potentie

De kansen en het geluk van de Friese burger zijn voor een belangrijk deel gekoppeld aan de economische situatie. Ruimte voor zelfontplooiing en een zo laag mogelijke lastendruk, zijn belangrijke ingrediënten om de maximale economische potentie te kunnen benutten. De provincie moet er om deze redenen dan ook vooral zijn om de inwoners te stimuleren en te ondersteunen en niet om deze te belemmeren en te betuttelen. Wij vinden het daarom belangrijk dat het provinciale beleid gebaseerd is op deze uitgangspunten.

De provincie heeft economische ontwikkeling als kerntaak en zou deze uitgangspunten daarom gestalte moeten geven. Maar helaas is het huidige college verantwoordelijk voor het creëren van omstandigheden waardoor de potentie van de Friese economie niet ten volle wordt benut en de burgers eerder worden tegengewerkt dan gestimuleerd. Van het excessief uitgeven van de Nuon gelden aan culturele prestigeprojecten, in plaats van te investeren in de provinciale economie en (deels) te houden als appeltje voor de dorst voor mindere tijden, tot het leggen van foute accenten op zinloos beleid zoals Natuer mei de Mienskip en het creëren van extra klimaat gerelateerde belemmerende regelgeving via de nieuwe omgevingsverordening.

Door dit onverantwoorde beleid is de provincie genoodzaakt om de komende jaren de broekriem aan te halen. Het college spreekt hierbij van een vervelende boodschap voor de Friese gemeenschap, maar het is een boodschap waarvoor ze dus zelf verantwoordelijk zijn. De Friese inwoners draaien nu op voor het wanbeleid in de afgelopen jaren van het huidige en de vorige colleges. Colleges waar het merendeel van de huidige coalitiepartijen deel van uitmaakten.

Wij willen terug naar de basis met een uitgavenpatroon gestoeld op de gedachte: hoe kunnen we met de beschikbare financiële middelen de Friese economie het beste ondersteunen om zo zoveel mogelijk bij te dragen aan het geluk en de leefbaarheid van en voor de Friese inwoners. Binnen deze gedachte is er alleen ruimte voor beleid dat niet abstract is en daadwerkelijk bijdraagt aan dit uitgangspunt.

Stimuleren ondernemerschap

Voor zelfontplooiing is de ruimte om te ondernemen een belangrijk element. Dat zorgt namelijk niet alleen voor persoonlijke en bedrijfsmatige groei van de ondernemer zelf, maar ook voor anderen door het creëren van werkgelegenheid en sociale structuren. Daarnaast is het de motor van de economie. Het is daarom essentieel dat de provinciale overheid bijdraagt aan een gezond ondernemersklimaat. Om te beginnen door veel minder bureaucratie, maar ook door het mogelijk maken van bijvoorbeeld steunpunten en vraagbaken waar ondernemers terecht kunnen

voor informatie over onder meer de mogelijkheden tot het verkrijgen van financiering of huisvesting. Daarnaast moeten ondernemers met een levensvatbaar bedrijf in moeilijkheden, meer hulp krijgen. Bovendien moet duidelijk zijn waar een ondernemer na een persoonlijk faillissement terecht kan voor advies over de route naar nieuw toekomstperspectief. In de huidige situatie wijzen de lokale overheden helaas vaak naar elkaar en/of hebben op dit gebied geheel geen kennis in huis. Bijvoorbeeld een Wsnp (Wet schuldsanering natuurlijke personen) aanvraag van een ondernemer met een eenmanszaak is veelal een moeizame weg. De provincie en gemeenten in Fryslân laten hier veel kansen liggen, terwijl beide bestuurslagen op dit gebied meer kunnen doen. Veel van deze taken zijn wel voor de gemeenten, maar de provincie kan hierin een sturende rol op zich nemen.

In samenspraak met ondernemers willen wij knelpunten concreet in kaart brengen, om ze vervolgens met daadkracht op te pakken en waar nodig te verbeteren. Wij willen ook dat er meer van ons eigen geld vanuit Brussel teruggegeven wordt aan de ondernemers zonder dat ze aan allerlei absurde klimaat- en duurzaamheidsvoorwaarden hoeven te voldoen. De provincie moet zich daarvoor inzetten.

Stoppen afbraak zorg en sociale voorzieningen

De leefbaarheid van Fryslân komt steeds verder onder druk te staan door de aanhoudende afbraak van de zorg en de voorzieningen in de dorpen. Onze inzet zal zich altijd richten op het behoud van goede zorg en goede sociale voorzieningen. Het sociale takenpakket valt inmiddels onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten en het Rijk houdt toezicht en behoort hier voldoende budget voor ter beschikking te stellen. Dat gebeurt niet: blijkbaar hebben ze in Den Haag andere prioriteiten. De provincie moet daarom onophoudelijk druk blijven uitoefenen op het Rijk om de steeds verdere teloorgang van de regionale en lokale zorg en sociale voorzieningen, een halt toe te roepen en in plaats daarvan sterk te verbeteren. Wij zullen er bij de provincie blijvend op aandringen om dit hoe dan ook te realiseren. Hulp bij het vinden van werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt is ook belangrijk. De provincie moet dit stimuleren, faciliteren en samenwerken met gemeenten. Het is namelijk geen kerntaak van de provincie en valt onder de verantwoordelijkheid van gemeenten. De provincie moet hiervoor dan ook geen geld uittrekken maar Den Haag, het Rijk moet daarom het gemeentefonds ophogen zodat gemeenten hier voldoende geld voor hebben.

Veiligheid

Zoals economie verbonden is met leefbaarheid, is leefbaarheid verbonden met veiligheid. Veiligheid is noodzakelijk voor een leefbare en gelukkige samenleving. In verhouding tot de rest van Nederland is Fryslân een relatief veilige provincie, maar volgens het Fries Sociaal Planbureau voelt 25% van de Friezen zich weleens onveilig en wordt deze groep sinds 2019 weer groter. Daarnaast neemt ook in Fryslân de cybercriminaliteit toe en daalt de aangiftebereidheid. Ontwikkelingen die voor ons

onacceptabel zijn. Iedere burger moet zonder een gevoel van onveiligheid zijn of haar leven kunnen leiden. De provincie zorgt samen met het Rijk, de gemeenten, bedrijven en hulpverleners voor veiligheid in Fryslân. De hiervoor genoemde ontwikkelingen vragen erom dat er vanuit deze partijen meer passend en daadkrachtig beleid komt. Wij zijn in dit kader bijvoorbeeld voorstander voor het vergroten van de politiecapaciteit en er is nog een wereld te winnen door meer cameratoezicht in uitgaansgebieden en een betere handhaving.

Schoolzwemmen

Schoolzwemmen is tegenwoordig niet meer vanzelfsprekend en dat is voor een waterrijke provincie als Fryslân onverstandig, want het bevordert de (zwem)veiligheid. De provincie moet zich daarom sterk maken om het schoolzwemmen in de hele provincie weer in te voeren. Wij vinden het belangrijk dat alle kinderen leren zwemmen en dat bereik je het beste via de scholen.

Digitale kansen en bedreigingen

De stormachtige digitale ontwikkelingen van de afgelopen decennia hebben veel zaken makkelijker en laagdrempeliger gemaakt. Wij vinden het daarom belangrijk dat iedere inwoner van Fryslân toegang heeft tot snel en betaalbaar internet. Het digitale tijdperk kent echter ook een keerzijde: een grote groep mensen raakt namelijk achterop. Vooral omdat voorzieningen zoals fysieke bankkantoren in dorpen verdwijnen en inwoners die niet digitaal zijn onderlegd, het door deze ontwikkelingen steeds moeilijker krijgen. En de mogelijke komst van bijvoorbeeld de digitale Euro, waar wij (ook vanwege het 'Big Brother is watching you' aspect) zeer tegen zijn, maakt het voor veel burgers nog uitdagender. De groep inwoners die er moeite mee hebben om dit alles bij te benen, mag van ons niet worden vergeten. De provincie moet daarom samen met de gemeenten ervoor zorgen dat het voorzieningenniveau laagdrempelig blijft en dat kennisontwikkeling onder alle inwoners actief wordt bevorderd. Door als regionale en lokale overheden actief ondersteuning aan te bieden, kan uiteindelijk iedereen deel blijven nemen aan de maatschappij.

› **ONZE OPLOSSINGEN**

- Veel minder bureaucratie voor zowel de burger als de ondernemer
- Stimuleren schoolzwemmen
- Ontwikkelen daadkrachtig veiligheidsbeleid
- Het met prioriteit inzetten op leefbaarheid in dorpen
- Toegankelijkheid van voorzieningen waarborgen
- Stimuleren van ondernemerschap en meer betrokkenheid bij bestaande ondernemers

› **WONEN & RUIMTELIJKE ONTWIKKELING**

Geen Deltaplan voor het Noorden

Fryslân is bij uitstek de provincie om op een prachtige manier en in relatieve rust te wonen en te werken. Rust, ruimte, veel natuurschoon en een schone leefomgeving zijn de onderscheidende kernkwaliteiten van Fryslân en een belangrijke reden waarom Friezen de gelukkigste burgers van Nederland zijn; aldus de Friese paradox.

Deze kernkwaliteiten dreigen nu aangetast te worden door het Deltaplan. Een absurd plan waarin de voornemens en ambities vol staan met argumenten en onderbouwingen om de problemen van de Randstad af te schuiven op het Noorden. Een plan dat uiteindelijk de Friese identiteit en onze prachtige provincie zal onderwerpen aan een ongewenste verandering. In het Deltaplan staat het belang van de Randstad voorop en het Noorden mag inleveren. Inleveren op rust en ruimte door de massale bouw van nieuwe woningen en door de mogelijke Lelylijn die het landschap zal doorkruisen en verstoren. Maar schijnbaar is deze aantasting voor de politici achter dit plan acceptabel. Waarschijnlijk om de gevolgen van gefaald asielbeleid op te kunnen vangen. Het Deltaplan voor het Noorden zorgt er namelijk voor dat in de Randstad meer ruimte overblijft voor het huisvesten van immigranten. Want sinds 2006 komen de nieuwe stadsbewoners niet langer hoofdzakelijk uit Nederland, maar in steeds grotere aantallen uit het buitenland.

Wij zijn daarom tegen het Deltaplan. Wij willen Fryslân niet opofferen om de problemen van de Randstad en linkse politici op te lossen. En ook bij dit plan geldt dat het ontbreekt aan enige vorm van democratische legitimiteit. De burger wordt namelijk niet massaal geraadpleegd. Om deze redenen moet wat ons betreft het gehele Deltaplan van tafel.

Realistisch woningbeleid

In tegenstelling tot de ambities van het Deltaplan, moet woningbouw in Fryslân er alleen zijn voor de inwoners van de provincie en de Friezen om utens. De belangen en de behoeften van de eigen bevolking moeten volgens ons bij beleidsplannen altijd voorop staan, dus ook bij woningbouw. Er zijn tot 2030 ongeveer 17.500² woningen nodig en wij vinden dat deze vooral voor de eigen Friese bevolking gereserveerd moeten worden. Want net zoals in de rest van Nederland is in Fryslân inmiddels ook sprake van een woningtekort en dan vooral van betaalbare woningen. Deze situatie is voor een belangrijk deel ontstaan door toedoen van de provincie. Het huidige en de voorgaande colleges zijn, voordat ze totaal losgingen met het Deltaplan, namelijk zeer zuinig geweest met het aanwijzen van woningcontingenten. Ze zijn bovendien doorgeslagen in duurzaamheidsvoorschriften voor nieuwe woningen. Daardoor is

² 'Fryslân gaat 17.500 woningen bouwen en 2.400 huizen slopen voor 2030', omropfryslan.nl

het ontwikkelen van nieuwbouw onnodig moeilijk en vrijwel onbetaalbaar gemaakt. Wonen is echter een eerste levensbehoefte en wij vinden daarom dat elke Fries recht heeft op een goede en betaalbare woning. Daarom moet het provinciaal beleid drastisch veranderen zodat het de woningmarkt niet stagneert, maar dat het juist voldoende ruimte biedt om de wensen van de eigen Friese inwoners mogelijk te maken.

Dit beleid moet bovendien leiden tot een grotere provinciale inzet om de bouw van sociale huurwoningen en starterswoningen te stimuleren, want ook bij deze woningen is er sprake van een chronisch tekort. In principe moet er zo veel mogelijk binnenstedelijk worden gebouwd. Alleen wanneer dit echt niet meer lukt, kan er aan de buitengrenzen van een bebouwde kom worden bijgebouwd. Er moet voor worden gewaakt dat uitbreiding niet ten koste gaat van het platteland.

Startersleningen

Overheden kunnen adviseren, bemiddelen en faciliteren en dit moet ook voor starters op de woningmarkt. De provincie dient eveneens de belastingen zo laag mogelijk te houden en tegelijkertijd er bij de gemeenten op aan te dringen dat ook te doen. Op deze manier houdt de burger meer geld over en heeft zo meer startkapitaal om bijvoorbeeld aan te kunnen kloppen bij een bank voor een lening om een (starters)woning te kopen. Het verstrekken van leningen is tenslotte geen kerntaak van lokale overheden.

Integratie waterschap

Binnen ruimtelijke plannen vervult het waterschap een essentiële rol. Het is belangrijk dat water en de bodem leidend zijn in ruimtelijke keuzes om zo Fryslân bewoonbaar te houden. Fryslân is tenslotte een waterrijke provincie waardoor het waterschap voor onze provincie van grote waarde is. Naast het regelen van de waterstanden is het namelijk ook verantwoordelijk voor het beheer van onze dijken en het zuiveren van het afvalwater. Kortom, een orgaan met een voor Fryslân cruciaal takenpakket. Maar bestuurlijk kan het waterschap beter ingericht worden. Wij zijn daarom van mening dat de taken van het waterschap ook vanuit het provinciehuis kunnen worden uitgevoerd. Dit zal naast een verbetering van de efficiëntie en de slagvaardigheid van het ambtenarenapparaat, ook een enorme kostenbesparing op de overhead met zich meebrengen.

Revitalisering dorpscentra en binnensteden

Veel dorpen en binnensteden hebben te maken met een verslechterd aanzicht door de vele leegstand van vooral winkelpanden. Het oplossen van dit probleem ligt bij de gemeenten, maar de praktijk laat zien dat er te weinig op dit gebied gebeurt. Al jaren staan veel panden leeg en door een steeds groter marktaandeel van webshops en de structureel hoge huren, is het ook niet aannemelijk dat er snel een oplossing zal komen voor deze panden. Dit vergt een nieuwe aanpak van de beleidsmakers, waarin moet worden ingezet op een andere invulling van deze

panden. De provincie moet daarom samen met de gemeenten gaan zoeken naar oplossingen door bijvoorbeeld dergelijke panden in overleg met de eigenaren, een woonbestemming te geven. Hierdoor wordt de woonfunctie in dorpen en steden vergroot. Op deze manier kan een bijdrage worden geleverd aan het oplossen van het woningtekort en tegelijkertijd het aanzicht van deze gebieden sterk worden verbeterd.

Bedrijventerreinen

Bedrijventerreinen vervullen een belangrijke rol. Ze huisvesten onder meer distributiecentra en vervullen daarmee een onmisbare functie binnen de noodzakelijke goederenstromen. Het zijn hierdoor locaties van belang met een grote economische waarde en tegenwoordig ook steeds meer met een sociale rol; bijvoorbeeld door de woon- werk functie op deze terreinen.

Bedrijventerreinen zijn belangrijk bij het realiseren van een gunstig vestigingsklimaat voor bedrijven in Fryslân. Maar dit moet goed in balans blijven met de kwaliteit en het prachtige aanzien van de typische Friese leefomgeving. Hoe belangrijk bedrijventerreinen ook zijn, ze moeten niet beeldbepalend worden in het Friese landschap. Daarom zijn wij voorstander van het zoveel mogelijk revitaliseren van oude bedrijventerreinen en het invullen van leegstaande locaties, voordat wordt overgegaan tot het realiseren van nieuwe terreinen. Wanneer dit laatste uiteindelijk toch nodig zou zijn, dan moet dit altijd in samenspraak gebeuren met de bewoners in de omgeving. Daarnaast pleiten wij ervoor om locaties op bedrijventerreinen die al vele jaren leegstaan en/of in slechte staat verkeren en waar duidelijk op korte en middellange termijn geen behoefte aan bedrijfsruimte wordt verwacht, de ruimte te geven om te kunnen wijzigen naar een woonbestemming.

› **ONZE OPLOSSINGEN**

- Zorgen voor meer betaalbare woningen en meer sociale huurwoningen
- Friese burgers hebben voorrang op een koopwoning of sociale huurwoning
- Woningbouwplannen dienen aan te sluiten bij de wensen en behoeften van de Friese burger
- Levensbestendig bouwen stimuleren maar niet verplichten
- Doorgeslagen duurzaamheidsvoorschriften waar mogelijk schrappen om bouwen betaalbaar te maken
- Het waterschap onderbrengen in het provinciehuis
- Geen nieuwe bedrijventerreinen als oude terreinen kunnen worden opgeknapt
- Het verbeteren van dorpscentra en binnensteden, door onder meer langdurige leegstand aan te pakken

› TOERISME & RECREATIE

Fryslân, een verborgen parel

Toerisme en recreatie zijn onlosmakelijk verbonden met Fryslân. Lonely Planet noemde Fryslân in 2018 nog een verborgen parel en kwalificeerde de provincie als één van de topbestemmingen in Europa. De toeristen bewonderen de harmonie, de gezellige compacte steden, het uitgestrekte landschap, de Friese Waddeneilanden en het pure karakter van onze provincie. Een dergelijke erkenning is positief voor Fryslân.

Toerisme & recreatie leveren een belangrijke bijdrage aan de provinciale economie, maar binnen de provincie moet er wel een gezonde balans blijven bestaan tussen het behoud van de rust en de natuur en de toeristische en recreatieve sector. Een afnemende leefbaarheid voor de eigen bevolking moet worden voorkomen. Wij vinden het daarom belangrijk dat toerisme en recreatie worden gestimuleerd, maar dat de leefbaarheid in Fryslân altijd voorop moet blijven staan.

Watersport

Watersport neemt een substantiële plaats in binnen de Friese recreatieve sector en het is een kenmerkende eigenschap van Fryslân. Zowel toeristen als de eigen bewoners genieten van de vele mooie vaarwegen die Fryslân te bieden heeft. Helaas komt de pleziervaart in verschillende plaatsen onder druk te staan. Dit komt onder meer door de aanhoudende groei van de beroepsvaart en een te ruimhartig ontheffingenbeleid van de provincie. Dit moet anders en dat kan door het provinciaal beleid te richten op een betere scheiding tussen de pleziervaart en beroepsvaart. Dit voorkomt onveilige situaties op het water.

Goede sportvoorzieningen

Uit onderzoek blijkt dat mensen die sporten over het algemeen gelukkiger zijn dan mensen die niet sporten. Het maakt mensen fitter en gezonder en het kan bijdragen aan het sociale netwerk en zelfontplooiing. Wij vinden daarom dat sport toegankelijk moet zijn voor iedereen en dat Fryslân om deze reden moet beschikken over voldoende goede en laagdrempelige sportaccommodaties. De provincie kan hierin, samen met gemeenten en eventuele private partijen, een faciliterende en sturende rol spelen om dit te realiseren. En dit is nodig, want er zijn al ruim 80.000 sportende Nederlanders gestopt met hun sport omdat het te duur wordt en ongeveer 310.000 sporters gaan om de hoge kosten minder vaak sporten. Daar komt bovenop dat nog eens 475.000 mensen overwegen het sporten te beëindigen als de kosten verder stijgen. Binnen deze cijfers gaat het zowel om kinderen als volwassenen. Deze conclusies blijken uit onderzoek in opdracht van NOC*NSF over sportdeelname. Het provinciale sportbeleid moet daarom ook mede als doel hebben om dit tij te keren.

Thialf

Thialf en de Friese cultuur zijn met elkaar verbonden. De schaatsarena is voor zowel de topsport als de recreant een prachtige plek om te schaatsen en ook voor het merk Fryslân in de wereld is Thialf een belangrijk onderdeel. Helaas heeft Thialf al vele jaren te maken met moeilijke financiële omstandigheden en een onzekere toekomst. Gezien de functie en de status van Thialf vinden wij dat het doel moet zijn om Thialf in stand te houden, maar niet ten koste van alles. De afgelopen jaren is er namelijk door de provincie al voor vele tientallen miljoenen geïnvesteerd om het overeind te houden.

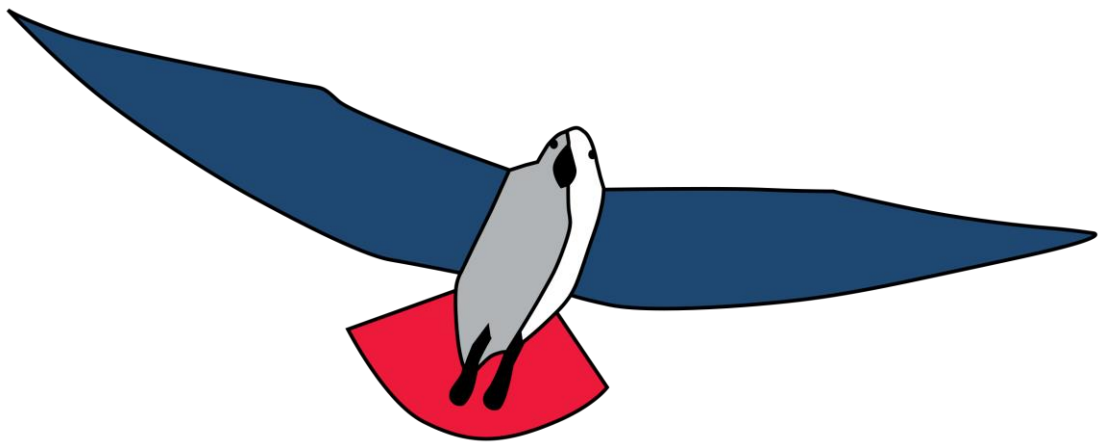
De toekomst ziet er door de hogere energieprijzen en dramatisch oplopende inflatie niet echt goed uit. Thialf moet niet kunstmatig in leven worden gehouden door het herhaaldelijk aan het financiële infuus te leggen, want dit is vanuit het belang van de Friese burger volkomen onwenselijk. Daarom vinden wij dat er nu definitief een punt gezet moet worden achter het aanhoudend financieel steunen van topsport met gemeenschapsgeld. Er moet altijd verantwoord worden omgegaan met belastinggeld en dit betekent dat er niet onophoudelijk en zonder voorwaarden geld geïnvesteerd kan worden in Thialf. Zelfredzaamheid moet nu het uitgangspunt zijn, zodat Thialf op eigen benen kan staan; eventueel met hulp van private partijen.

Zuinig zijn op Fryslân

Zowel nu als in de toekomst blijven toerisme en de recreatieve sector belangrijk voor Fryslân. Er wordt werkgelegenheid gecreëerd, voorzieningen worden in stand gehouden en de sector zorgt voor innovatie en ondernemerschap. Daarnaast zijn er raakvlakken met andere beleidsterreinen zoals infrastructuur. Bijvoorbeeld goede en mooie wandel- en fietsroutes en voldoende toegankelijk openbaar vervoer zijn essentieel voor het behoud van de Friese aantrekkingskracht voor toeristen en recreanten. Wij streven daarom naar een veelzijdig, vitaal en toekomstbestendig beleid voor deze sector. Beleid waarin het behoud van de Friese leefbaarheid het uitgangspunt is, want we moeten zuinig zijn op alle elementen die Fryslân zo uniek maken.

› **ONZE OPLOSSINGEN**

- Zorg dragen voor meer veiligheid op het water
- Toerisme & recreatie moeten altijd in balans blijven met de leefbaarheid
- Voldoende en laagdrempelige sportvoorzieningen en accommodaties
- Zelfredzaamheid moet het doel zijn voor Thialf
- Voldoende ruimte voor breedtesport in Thialf
- Vitaal en toekomstbestendig toerisme- en recreatiebeleid

> WWW.PVVFRYSLAN.COM